REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 7. septembra 2020. godine
Br. ref.:AGJ1616/20

PRESUDA

u

slučaju br. KI27/20

Podnosilac

Pokret VETËVENDOSJE!

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog Suda Republike Kosovo [A.A-U.ZH. br.16.2019] od 10. oktobra 2019. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane političkog subjekta Pokret VETËVENDOSJE!, kojeg zastupa Blerim Sallahu (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo [A.A-U.ZH. br.16/2019] od 10. oktobra 2019. godine (u daljem tekstu: Vrhovni Sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom je, po navodima podnosioca zahteva, došlo do povrede njegovih prava koja su zagarantovana članovima 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24 [Jednakost pred zakonom], i 40 [Sloboda izražavanja] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) kao i članovima 10 [Sloboda izražavanja] i 14 [Zabrana diskriminacije] Evropske Konvencije o Ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP) kao i članom 7 Univerzalne Deklaracije o Ljudskim Pravima (u daljem tekstu: UDLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4 člana 21 [Opšta načela] i stavovima 1 i 7 člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 22 [Procesuiranje podneska] i 47 [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 4. februara 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosova(u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 6. februara 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo pred Sudom ovlašćenje, kojim je ovlastio Blerima Sallahu iz Prištine da zastupa podnosioca zahteva pred Sudom.

7. Dana 11. februara 2020. godine, Predsednica Suda je imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha.

8. Dana 20. februara 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva, i takođe je jednu kopiju zahteva prosledio i Vrhovnom Sudu kao i Izbornom panelu za žalbe i predstavke (u daljem tekstu: IPŽP).

9. Dana 10. juna 2020. godine, Sud je zatražio od podnosioca zahteva da podnese pred Sud žalbu koju je podneo pred Vrhovnim Sudom.

10. Dana 18. juna 2020. godine, Sud je primio od podnosioca zahteva žalbu koju je zatražio dana 10. juna 2020. godine.

11. Dana 22. Jula 2020. Godine, veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

12. Istog tog dana, Sud je glasao, jednoglasno, da je zahtev prihvatljiv; i većinom glasova, da nije došlo do povrede članova 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24 [Jednakost pred zakonom], i 40 [Sloboda izražavanja] Ustava Republike Kosovo kao i članova 10 [Sloboda izražavanja] i 14 [Zabrana diskriminacije] Evropske Konvencije o Ljudskim pravima kao i člana 7 Univerzalne Deklaracije o Ljudskim Pravima

Pregled činjenica

13. Dana 26.avgusta 2019. godine, Predsednik Republike Kosova je doneo dekret [br.236/2019] o određivanju i objavljivanju prevremenih izbora za Skupštinu Republike Kosova koji su bili zakazani za 6. oktobar 2019. godine.

14. Dana 27. avgusta 2019. godine, Centralna Izborna Komisija (u daljem tekstu: CIK) je donela Odluku [br.824-2015] o određivanju rokova za izborne aktivnosti za prevremene izbore za Skupštinu Kosova Tačka l) ove odluke je predviđala da *"Izborna kampanja kao i rokovi za izborne skupove počinju dana 25. septembra i završavaju se dana 4. oktobra 2019. godine"*.

15. Dana 5. oktobra 2019. godine, E.B. je podneo žalbu IPŽP-u protiv podnosioca zahteva sa navodom da je dana 4. oktobra 2019. godine njegov kandidat za poslanika M.B. objavio/podelio jedan video zapis na društvenoj mreži Facebook, gde su, između ostalog, na tom video zapisu *i)* korišćene prostorije objekta Policije Kosova; kao *ii)* korišćena je njegova slika bez njegovog pristanka, kaljajući tako, po njegovim navodima, njegovo ime, dostojanstvo i njegovu poziciju kao direktora Policije Kosova. On je naveo da su ove radnje u suprotnosti sa pravilima CIK-a.

16. Dana 6. oktobra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo odgovor na žalbu E.B. koja je upućena IPŽP –u, naglašavajući da: (i) žalba nije dozvoljena i takođe je i neosnovana sa obrazloženjem da E.B, nema aktivnu legitimaciju za podnošenje žalbe koja se tiče izbornog postupka na osnovu člana 19 stav 1 Zakona br. 03/L-073 o Opštim Izborima u Republici Kosova (u daljem tekstu: ZOI); (ii) objavljena fotografija žalioca E.B. je ranije već bila objavljena na jednoj stranici novine kallxo.com i nije se tada koristila po prvi put (iii) podnosilac zahteva nije izvršio tačan opis datuma, vremena i mesta navodne povrede kako je to predviđeno izbornim pravilima; i objava navedenog video zapisa je urađena dana 19. septembra 2019. godine, van perioda izborne kampanje, van perioda izborne ćutnje i van objekta Policije Kosova, odnosno na trotoaru a ne u objektu Policije Kosova.

17. Dana 6. oktobra 2019. godine IPŽP je u odluci [br.233/2019], usvojio kao osnovanu žalbu strane E.B, i podnosiocu zahteva je izrekao novčanu kaznu u visini od 9,500.00 (devet hiljada i pet stotina) evra, zbog: *i)* objavljivanja u spotu izborne kampanje objekta Policije Kosova u Prištini; i *ii)* zato što je umešao privatno lice E.B., bez njegovog pristanka u promotivnoj izbornoj kampanji u suprotnosti sa članom 33 [Zabranjene radnje za političke subjekte] ZOI. IPŽP je

u odluci [br.233/2019], u vezi sa navodima podnosioca zahteva u odgovoru na žalbu obrazložio sledeće;

i. Što se tiče navoda podnosioca, da E. B. nema aktivni legitimitet za podnošenje žalbe, Panel je ocenio da ovaj navod ne stoji iz činjenice što se Zakonom o Opštim izborima, odnosno njegovim članom 119., stav 1. propisuje da: *„Lice koje ima pravni interes u stvari iz jurisdikcije IKMŽ, ili čija prava koja se tiču izbornog procesa ustanovljenih ovim zakonom, uredbom ili izbornim pravilom su prekršena, može podneti žalbu IKMŽ"*. Da navedeno lice ima legitimitet u ovoj stvari da bi podneo žalbu, odnosi se na činjenicu da je upotrebljena njegova fotografija prilikom promovisanja političkog subjekta kao i uzimajući kao osnovu da se navedena fotografija koristi u negativnoj konotaciji i bez saglasnosti istog, kojom prilikom se istom ugrožava dostojanstvo.

ii. Što se tiče navoda žalioca da je fotografija Emina Beqiri objavljena i ranije na jednoj stranici novina kallxo.com, Panel je ocenio da ovo ne sadrži opravdanje da se navedena fotografije upotrebi i od drugih bez njegove dozvole. Fotografija od strane medija se koristi sa ciljem informisanja javnosti, a što je prvenstveni zadatak medija oko nekog događaja, dok upotreba od strane kandidata za poslanika, kao u ovom slučaju, je učinjena tokom aktivnosti promovisanja kandidata M.E. u predizbornoj kampanje.

iii. Što se tiče navoda o ne preciziranju mesta, vremena i datuma kada se desio prekršaj, Panel ocenjuje da rok za žalioca počinje od momenta kada žalilac saznaje za izvršeni prekršaj, u smislu člana 5., stav 5. Pravila i postupaka IPŽP br. 02/2015, u ovom slučaju žalilac je saznao u vezi povrede dana 04.10.2019. god. u večernjim časovima, što proizilazi da je bilo u predizbornoj kampanji.

18. Pored gorenavedenog IPŽP je uzeo i činjenicu da je navedenom političkom subjektu pružena mogućnost da bi odgovorio na žalbu i da ispravi izvršeni prekršaj, međutim navedeni politički subjekat je u odgovoru na žalbu naglasio da ovaj njihov postupak ne sadrži povredu po zakonskim odredbama važećeg zakonodavstva, ne pružajući nijedan dokaz od njihove strane da su preduzeti postupci u pravcu izbegavanja prekršaja, onako kako se zahteva članom 120., stav 1., tačka c) ZOI, i ovo su postupci koji su uticali na visinu izrečene novčane kazne, kao u izreci ove odluke a u smislu člana 120., stav 1., tačka c) ZOI.

19. Dana 9. oktobra 2019. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu pred Vrhovnim Sudom protiv Odluke [br.233/2019] od 6.oktobra 2019. godine, gde je osporio zakonitost navedene odluke tvrdeći da je došlo do pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja kao i pogrešne primene zakona, argumentujući, između ostalog, da je objavljeni spot urađen van izborne kampanje kao i da se zbog toga ne mogu primeniti odredbe ZOI koje su primenljive samo tokom izborne kampanje, stoga, radnja koja je kažnjena od strane IPŽP-a je protivzakonita.

20. Dana 10. oktobra 2019. godine, Vrhovni Sud je u Presudi [br. A.A-U.ZH. br.16/2019] odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva, gde je naglasio da:

"Član 33.1 (b) ZOI određuje da je zabranjeno političkim subjektima, kandidatima i njihovim pristalicama da tokom predizborne kampanje postavljanje obaveštenja, plakata i postera, ili objavljivanje njihovih imena ili slogana koji se tiču izborne kampanje, u ili na javnim objektima ili ustanovama, na ili iznad javnih puteva, na saobraćajnim znacima, u ili na zgradama ili objektima koje koriste međunarodne organizacije, ili u/na privatnim objektima pod tuđim vlasništvom ili korišćenjem.

Polazeći od gore navedene odredbe, Vrhovni Sud je utvrdio da je podnosilac[zahteva], politički subjekat (PS), tokom kampanje, a u svrhu izbora, u suprotnosti sa zakonom (član 33 tačka b ZOI), objavio na jednom video spotu, javni objekat Policije Kosova u Prištini uključujući i jedno lice bez njegovog pristanka. Vrhovni Sud je takođe utvrdio da je pravilno utvrđeno činjenično stanje kao i da je IPŽP pravilno utvrdio i primenio zakon, kada je usvojio kao osnovanu žalbu osobe E.B iz Lipljana, gde je izrekao novčanu kaznu političkom subjektu (PS) u visini od 9.500 evra, a u skladu sa članovima 33.1(b) i 120.1(c) ZOI"

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi pred Sudom da je Presuda Vrhovnog Suda [br. A.A-U.ZH. br.16/2019] od 10.oktobra 2019. godine, povredila njegova prava i osnovne slobode koje su zagarantovane članovima 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24 [Jednakost pred zakonom], i 40 [Sloboda izražavanja] Ustava, kao i članovima 10 [Sloboda izražavanja] i 14 [Zabrana diskriminacije] EKLjP-a i članom 7 UDLjP-a.

22. Sud primećuje da se u osnovi navodi podnosioca u vezi povreda mogu grupisati na sledeće;

i. Navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredom slobode izražavanja koja je zagarantovana članom 40 Ustava i članom 10 EKLjP-a
ii. Navodi podnosioca zahteva u vezi sa načelom nediskriminacije garantovano članom 24 Ustava, članom 14 EKLjP-a i članom 7 UDLJP-a
iii. Navodi u vezi sa članom 7 [Vrednosti] Ustava
iv. Navodi u vezi sa članovima 21 [Opšta načela], i 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], Ustava

(i) Navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredom slobode izražavanja koja je zagarantovana članom 40 Ustava i članom 10 EKLjP-a

23. Što se tiče sadržaja video zapisa koji je objavljen od strane kandidata podnosioca zahteva, isti se poziva na slobodu izražavanja koja je zagarantovana u članu 40 Ustava i članu 10 EKLjP-a, naglašavajući da se radnja njegovog kandidata za poslanika kvalifikuje u okvirima slobode izražavanja.

24. Podnosilac zahteva naglašava da je sloboda izražavanja jedno osnovno ustavno i međunarodno pravo, koje ne samo da štiti informaciju ili ideje koje se smatraju povoljnim ili koje se smatraju neuvredljivim, ili indiferentnima, već i te koje

vređaju, šokiraju ili uznemiravaju. Izražavanje, koje je zaštićeno članom 10, nije ograničeno samo na reči, napisane ili izgovorene, već se prostire i na crteže, slike i radnje koje imaju za cilj da izraze neku ideju ili da predstave neku informaciju. S tim u vezi, podnosilac zahteva tvrdi da je i u njegovom slučaju bilo govora o distribuciji informacije, gde i ovo ulazi u okvir slobode izražavanja. Dakle, on navodi da sloboda da se pruži informacija i ideja ima veliku važnost za politički život i za demokratsku strukturu jedne zemlje, kao i da se slobodni izbori ne mogu demokratski održati u nedostatku ovakvih sloboda.

25. Podnosilac zahteva dalje, pozivajući se na član 10 EKLjP-a, navodi da ovaj član štiti mišljenja, kritike i spekulisanja za koja se može utvrditi da nisu bila istinita. Po navodima podnosioca zahteva, član 10 EKLjP-a garantuje i mišljenja koja su u predizbornim kampanjama izražena preuveličano, a radi javnog interesa, javnih debata, gde se mišljenja i kritike koje se daju za javne organe izražavaju na oštriji način. U vezi sa ovim navodima, podnosilac zahteva se poziva i na neke slučajeve ESLjP-a, kao što su npr.: *Thorgeirson protiv Islanda*, Presuda od 25.juna 1992. godine; *Dalban protiv Rumunije*, Presuda od 28. septembra 1999. godine; *Narodni List D.D protiv Hrvatske*, Presuda od 8. novembra 2018. godine; kao i *Groppera Radio AG i drugi protiv Švajcarske*, Presuda od 28. marta 1990. godine, *Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, Presuda od 7. decembra 1976. godine.

26. Podnosilac zahteva tvrdi da je kandidat za poslanika M.B, dana 19. septembra 2019. godine, objavio jedan video spot van objekta policije, na kojem su se pojavile dve fotografije koje su pozajmljene od postala kallxo.com. Ovim podnosilac zahteva navodi da je njegov kandidat za poslanika samo ponovo predstavio neku informaciju koja je uzeta sa navedenog portala, i po navodima podnosioca zahteva, ovo je pružanje informacije koja je zaštićena slobodom izražavanja koja je navedena u članu 40 Ustava, stav 2 a u vezi sa članom 10 stav 2 EKLjP-a, i takođe je u skladnosti sa odlukama ESLjP-a. S tim u vezi, Podnosilac zahteva tvrdi da je odluka IPŽP-a i Presuda Vrhovnog Suda došlo do povrede slobode izražavanja za njegovog kandidata za poslanika, zbog toga što je objavljivanje navedenog video zapisa imalo za cilj informisanje u vezi sa "*radnjama korupcije i neuspeha pravosudnog sistema da goni i osudi krivična dela korupcije, koja su počinjena od strane određenih policajaca unutar policije Kosova*" i to je bilo van perioda izborne kampanje. Takođe je taj video zapis prenosio jedno pitanje od javnog interesa. Samim tim, ovaj video zapis se u potpunosti kvalifikuje unutar koncepta slobode izražavanja.

(ii) Navodi podnosioca zahteva u vezi sa načelom nediskriminacije garantovano članom 24 Ustava, članom 14 EKLjP-a i članom 7 UDLJP-a

27. Podnosilac zahteva, u vezi sa navodima o povredi člana 24 Ustava a u vezi sa članom 14 EKLjP-a, naglašava da su i IPŽP i Vrhovni Sud doneli proizvoljne odluke u punoj suprotnosti sa materijalnim pravom, dodajući da "*ni u jednom slučaju, izuzev ovog slučaja, IPŽP nije kaznio političke subjekte po ZOI, za radnje koje su izvršene i objavljivane van izborne kampanje*".

28. Dalje, Podnosilac zahteva tvrdi da je procena slučaja, koji se desio van izborne kampanje, pogrešno procenjena unutar okvira izbornih zakonskih propisa, kao

i da odluka IPŽP-a i Presuda Vrhovnog Suda "*sadrže zakonske nejednakosti kao i diskriminaciju zbog drugačijih političkih ili drugih mišljenja koje deli Pokret Vetëvendosje* ". U vezi sa tim, podnosilac zahteva navodi da nije tretiran isto u poređenju sa drugim političkim subjektima, zbog toga što su drugi politički subjekti kažnjeni samo tokom izborne kampanje.

29. Što se tiče ovog navoda, podnosilac zahteva spominje i dva druga slučaja gde je IPŽP kaznio političke subjekte zbog objavljivanja video zapisa i fotografija, ali, samo tokom izborne kampanje, odnosno Odluku IPŽP-a [A. br.93/2019] od 27. septembra 2019. godine gde je IPŽP izrekao novčanu kaznu Demokratskoj partiji Kosova (DPK) u sumi od 3.100 zbog toga što je jedan kandidat partije objavila jednu fotografiju predsednika Opštine Štimlje koji je istovremeno bio i kandidat DPK-a za poslanika, a koji je pripadao njenoj partiji, u njegovoj kancelariji u opštini, i ove radnje su sankcionisane na osnovu odredbi člana 35.1 ZOI i (ii) odluku IPŽP-a [A br.108/2019] od 30. septembra 2019. godine kojom je IPŽP izrekao novčanu kaznu u visini od 9500 evra političkom subjektu AAK-PSD zbog toga što je njihov kandidat za premijera objavio na Facebook-u jedan video zapis na kojemu su bili članovi Policije Kosova i gde je napisao "još 2000 policajaca do kraja mandata", gde je ovim povređeno izborno pravilo br. 13/2013 izmenjeno i dopunjeno izbornim pravilom br. 20/2019. Podnosilac zahteva se takođe poziva i na odluku IPŽP-a [A.181/2019] od 4. oktobra 2019. godine, kojom je odbijena kao neosnovana žalba podneta od strane Agencije za Hitno Upravljanje a protiv podnosioca zahteva zato što žalilac nije podneo dokaze i nije pridružio nikakav relevantan dokaz u vezi sa tvrdnjama o povredi izbornih pravila od strane podnosioca zahteva. Stoga, podnosilac zahteva tvrdi da je tretiran drugačije u situacijama koje su relativno slične.

(iii) Navodi u vezi sa članom 7 [Vrednosti] Ustava

30. Podnosilac zahteva se prvenstveno žalio na tumačenja IPŽP-a i Vrhovnog Suda u vezi sa primenom pravovremenosti izbornih pravila. Isti tvrdi da je "*izborna kampanja počela dana 25. septembra 2019. godine, dok je objavljivanje video zapisa na Facebook-u urađeno dana 19. septembra 2019. godine, dakle, van izborne kampanje*" koja je određena Odlukom CIK-a[br.824-2919]. U vezi sa tim, isti dodaje da je Presuda Vrhovnog Suda u suprotnosti sa članom 7 Ustava, odnosno sa vladavinom zakona i pravnom sigurnošću zbog toga što su Vrhovni Sud i IPŽP "*delovali proizvoljno kada su doneli protiv ustavne odluke za radnje koje nisu bile predviđene i koje nisu bile zabranjene zakonom i u vreme izvršenja*".

31. Ovo zbog toga što IPŽP počinje da deluje od dana početka izborne kampanje, od 25. septembra 2019. godine, i svaka zabranjena radnja političkih subjekata ili objave tokom ovog perioda se smatra povredom ZOI. Ovu tvrdnju podnosilac zahteva zasniva time što se oslanja i na član 33 ZOI koji određuje da "*Političkim subjektima, njihovim pristalicama i kandidatima su tokom predizborne kampanje zabranjene sledeće radnje [...].*

32. Podnosilac zahteva dalje dodaje da ukoliko video zapisi kandidata za poslanike i dalje nastave da budu na njihovim društvenim mrežama i ukoliko se primete od određenih lica u narednim izbornim kampanjama onda isti mogu biti predmet sličnih sankcija. Podnosilac zahteva povezuje ovu tvrdnju i sa odlukom IPŽP-a

br. 181/2019, od 4. oktobra 2019. godine, u kojoj je IPŽP odbio zahtev jednog žalioca upravo zbog činjenice što žalilac u tom slučaju nije precizirao vreme kada je snimljen i objavljen taj navedeni spot. Stoga, u ovom slučaju IPŽP je procenio da je potreban uslov da bi se neki slučaj kvalifikovao da li ne to neko počinjeno ili zabranjeno delo tokom izborne kampanje, datum objave video zapisa a ne datum postavljanja istog.

33. Podnosilac zahteva se takođe poziva i na Uredbu br.02/2015 [Pravila i Postupci Izbornog Panela za žalbe i predstavke] odnosno na član 5 stav 7 koji određuje formalne kriterijume koje treba jedna žalba da ispuni naglašavajući da jedna žalba treba da sadrži "*detaljni opis uključujući i datum, vreme i mesto navodne povrede*". Po navodima podnosioca zahteva, osoba E.B. prilikom podnošenja žalbe u IPŽP nije poštovao Uredbu br.02/2015IPŽP-a, ali je IPŽP "*namerno izbegao potpunu primenu člana 5 ove uredbe, tako što je pogrešno primenio stav, a što je za posledicu dovelo do povrede ustavnih odredbi, međunarodnih akata i domaćih zakona*". Dakle, podnosilac zahteva navodi da "*datum, vreme i navodna povreda kao i pregled delovanja za koji se smatra da je zabranjen po ZOI, treba da se desi tokom izborne kampanje, da bi se u potpunosti ispoštovala hijerarhija pravnih akata*" uključujući i član 5 stav 5 Uredbe br.02.2015 CIK-a, koja propisuje da *"za sva pitanja koja nisu direktno povezana sa glasanjem i brojanjem, žalba se treba podneti pred IPŽP-om u roku od 24 sata od navodne povrede"*.

(iv) Navodi u vezi sa članovima 21 [Opšta načela], i 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], Ustava

34. Podnosilac zahteva ne obrazlaže na koji način je došlo do povrede članova 21 i 22 Ustava već samo konstatuje da "*...sadržaj presude pod znakom A. A. – U. ZH. br. 16/2019 Vrhovnog suda sadrži ugrožavanje...*" *i ova dva člana.*

35. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da proglasi zahtev prihvatljivim i Presudu Vrhovnog Suda [A.A-U.ZH. br.16/2019] da proglasi da je u suprotnosti sa Ustavom.

Prihvatljivost zahteva

36. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom o Radu.

37. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] stavovi 1. i 7. Ustava, koji predviđaju:

> *"1.Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> *[...]*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

38. Sud se takođe poziva i na stav 4 člana 21 [Opšta načela] Ustava, koji propisuje:

> *"4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva".*

39. U nastavku, Sud takođe ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su dalje precizirani Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na član 47. [Individualni zahtevi] i član 48. [Tačnost podneska] i 49 [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

> Član 47.
> [Individualni zahtevi]
>
> *"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
>
> *2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."*
>
> Član 48
> [Tačnost podneska]
>
> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*
>
> Član 49
> [Rokovi]
>
> *"Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...".*

40. Sud pre svega primećuje da u skladu sa stavom 4 člana 21 Ustava, podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede njegovih ustavnih prava i sloboda, koji važe i za pojedince i za pravna lica (vidi slučaj Ustavnog suda Republike Kosova br. KI41/09, podnosilac zahteva: *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C., Priština protiv Vlade Republike Kosova,* rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, u stavu 14 *Partija za demokratsko društvo i drugi protiv Turske,* br. 3840/10, presuda od 12. januara 2016. godine)).

41. Štaviše, i u tom smislu, Sud takođe ističe da je ESLJP u svojoj sudskoj praksi garantuje i političkim partijama kao pravnim licima i da se one mogu žaliti nezavisno od svojih kandidata (vidi: na primer, slučaj *Gruzijska laburistička stranka protiv Gruzije,* br. 9103/04, ESLJP, presuda od 8. jula 2008. godine, stavovi 72-74 i druge reference navedene u toj odluci). Shodno tome, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana da podnese zahtev ispred Ustavnog suda.

42. Što se tiče ispunjenja drugih uslova prihvatljivosti koji su određeni Ustavom i Zakonom a koji su navedeni iznad, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva osporava

akt javnog organa, odnosno, odnosno Presudu Vrhovnog Suda[A.A.-U.ZH. br. 16/2019] od 10. Oktobra 2019. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i osnovne slobode za koje tvrdi da su povređeni, u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokom koji je propisan u članu 49. Zakona.

43. Sud na kraju ocenjuje da ovaj zahtev nije očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika o Radu i nije neprihvatljiv ni po kom drugom osnovu koji je naveden u Poslovniku o Radu. Samim tim, zahtev se treba proglasiti prihvatljivim

Meritum zahteva

44. Sud podseća da se podnosilac zahteva žali pred Sudom u vezi sa osporenom Presudom tvrdeći da su podnosiocu zahteva povređena njegova ustavna prava. Stoga, Sud će razmotriti sledeće tvrdnje podnosioca zahteva:

i. Navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredom slobode izražavanja koja je zagarantovana članom 40 Ustava i članom 10 EKLjP-a
ii. Navodi podnosioca zahteva u vezi sa načelom nediskriminacije garantovano članom 24 Ustava, članom 14 EKLjP-a i članom 7 UDLJP-a
iii. Navodi u vezi sa članom 7 [Vrednosti] Ustava
iv. Navodi u vezi sa članovima 21 [Opšta načela], i 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], Ustava

45. Stoga će Sud detaljno analizirati i razmotriti svaku tvrdnju podnosioca zahteva posebno i odgovoriće u vezi sa svakim od navoda podnosioca zahteva pojedinačno.

(i) Navodi podnosioca zahteva u vezi sa povredom slobode izražavanja zagarantovana članom 40 Ustava i članom 10 EKLjP-a

46. Sud će prvenstveno razmotriti tvrdnje podnosioca zahteva u onolikoj meri koliko su iste povezane sa slobodom izražavanja koja je zagarantovana članom 40 Ustava i članom 10 EKLjP-a.

Opšti principi slobode izražavanja, uključujući i vreme izborne kampanje

47. S tim u vezi, Sud se poziva na član 40 [Sloboda izražavanja] Ustava, koji propisuje:

> *"1. Garantuje se sloboda izražavanja. Sloboda govora uključuje pravo na izražavanje, saopštavanje i primanje informacija, mišljenja i ostalih poruka, bez ikakvog ometanja.*
>
> *2. Sloboda izražavanja se može zakonom ograničiti u onim slučajevima kada je to neophodno za sprečavanje podstrekavanja i provokacije nasilja i neprijateljstva na osnovu rasne, nacionalne, etničke ili verske mržnje.*

48. Sud se dalje poziva i na član 10 [Sloboda izražavanja] EKLjP-a, koji propisuje:

"1. Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja, bez mešanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprečava države da zahtevaju dozvole za rad od radio, televizijskih i filmskih kompanija.

2. Ostvarivanje ovih sloboda, budući da uključuje obaveze i odgovornosti, može podlegavati takvim formalnostima, uslovima, ograničenjima ili sankcijama predviđenim zakonom i koje su neophodne u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, sprečavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja i morala, ugleda ili prava drugih, sprečavanja širenja poverljivih informacija ili u interesu očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva".

49. Sud pre svega naglašava da je član 10 EKLjP-a detaljno protumačen u sudskoj praksi ESLjP-a, u skladu sa kojim je Sud, na osnovu člana 53 [Tumačenje odredbi Ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači prava i osnovne slobode koje su zagarantovane Ustavom. Samim tim, prilikom tumačenja navoda u vezi sa povredom člana 40 Ustava a u vezi sa članom 10 EKLjP-a, Sud će se pozvati na sudsku praksu ESLjP-a.

50. S tim u vezi, ESLjP je naglasio da *"sloboda izražavanja predstavlja osnovnu bazu jednog demokratskog društva i jedan je od glavnih uslova za individualni napredak i ispunjenje"* (vidi slučaj ESLjP-a *Scharsach and News Verlagsgesellschaftmbh protiv Austrije, Aplikacija br* 39394/98 Presuda od 13.februara 2004. godine, stav 30; i vidi takođe slučaj ESLjP-a *Feldek protiv Slovačke, Aplikacija br.29032/95 Presuda od 12.oktobra 2001. godine, stav 72-76).* U tom pogledu, oblast delovanja slobode izražavanja je tumačen na širok način od strane ESLjP-a, da bi uključio ne samo suštinu informacija ili ideja, već da bi takođe naveo i različite načine putem kojih se iste manifestuju, prenose i prihvataju (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLjP-a *Sokołowski protiv Poljske, Aplikacija br 75955/01* Presuda od 29.juna 2005. godine, stav 44).

51. ESLjP je takođe naglasio da sloboda izražavanja nije apsolutna po svojoj prirodi i kao takva se može ograničiti. Kao što je to i predviđeno u stavu 2 člana 10 EKLjP-a, ova sloboda podleže izuzećima ili ograničenjima, koja se, ipak, moraju predvideti jasno, i potreba za bilo kakvim ograničenjem se treba odrediti na ubedljiv način. Ali, ESLjP je pojasnio da sa svim ograničenjima iz stava 2 člana 10 EKLjP-a, sloboda izražavanja se primenjuje ne samo u vezi sa "informacijama" ili "idejama" koje su povoljne, nisu uvredljive ili indiferentne, već takođe i za one koje vređaju, šokiraju ili uznemiravaju. (vidi slučaj ESLjP-a *Scharsach and News Verlagsgesellschaftmbh protiv Austrije, Aplikacija br* 39394/98 Presuda od 13. februara 2004. godine, stav 30; vidi takođe slučaj ESLjP-a *Feldek protiv Slovačke, Aplikacija br.29032/95 Presuda od 12.oktobra 2001. godine, stav 72-76).*

52. Stoga, po ESLjP-u, test "koji je potreban u jednom demokratskom društvu" traži da ESLjP odluči da li je "intervencija" na koju se žale podnosioci zahteva odgovara "neophodnim društvenim potrebama" da li je to za legitimnu svrhu kojoj je težila i da li su razlozi koje je državni organ dao da opravda ograničenje relevantni i dovoljni. Tokom procene da li postoji neka takva potreba i koje se

mere moraju usvojiti, državni organi imaju jednu marginu slobodne procene, odnosno diskrecionog prostora za procenu. Međutim, ovaj prostor procene nije neograničen, već treba da bude u skladu sa Evropskim nadzorom iz ESLjP-a, čija je dužnost da donese jednu konačnu odluku da li su ograničenja u skladu sa slobodom izražavanja kao što je zaštićena ova sloboda u članu 10 EKLjP-a. ESLjP je pojasnio da njegova dužnost tokom izvršavanja svoje dužnosti nadziranja, nije da zameni državne organe, već, na osnovu člana 10 EKLjP-a, na osnovu slučaja u celini, da razmotri odluke državnih organa, na osnovu njihovog prostora procene. U tom pogledu, ESLjP se treba ubediti da su državni organi primenili standarde koji su u skladu principima koji su uvršteni u član 10, i štaviše, da iste zasnivaju na svojim odlukama u prihvatljivoj proceni odlučujućih činjenica. (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLjP-a *Feldek protiv Slovačke*, citirano iznad, stav 73; i vidi takođe slučaj ESLjP-a *Vogt protiv Nemačke, Aplikacija br 17851/91 Presuda od 26. septembra 1995. godine, stav 52).*

53. Takođe, ESLjP naglašava da opšti principi u vezi sa slobodom izražavanja na osnovu člana 10 EKLjP-a, važe takođe i za političku slobodu izražavanja. Naime, ESLjP je dao "posebnu važnost" slobodnoj političkoj debati kao i političkom izražavanju (vidi takođe slučaj ESLjP-a *Féret protiv Belgije*, Aplikacija *br 15615/07* Presuda od 10. decembra 2009. godine, stav 63). Takođe, ESLjP je izjavio da postoji i jedan mali prostor, po članu 10, stava 2 EKLjP-a da se ograniči i politička sloboda izražavanja (vidi slučaj ESLjP-a *Perinçek protiv Švajcarske, Aplikacija br 27510/08 Presuda od 15.oktobra 2015. godine, stav 197).* S tim u vezi, ESLjP je pojasnio da ukoliko se dozvole široka ograničenja za političke govore u individualnim slučajevima, ovo bi, bez ikakve sumnje, uticalo na poštovanje slobode izražavanja uopšteno u toj navedenoj državi (vidi slučaj ESLjP-a *Feldek protiv Slovačke*, citirano iznad, stav 83).

54. Što se tiče interneta kao načina izražavanja političkih stavova, ESLjP nije postavio neke standarde koji su suštinski različiti u članu 10 EKLjP-a u odnosu na opšte standarde slobode izražavanja koji su navedeni iznad po principu *„šta se primenjuje za offline primenjuje se i za online"*. Međutim, u slučaju *Delfi AS protiv Estonije*, ESLjP je naglasio da *"zbog posebne prirode interneta, "dužnosti i odgovornosti" koje se daju portalima vesti za svrhu člana 10 EKLjP-a, mogu biti različite do nekog nivoa on onih koje pripadaju tradicionalnim objavljivačima a u vezi sa sadržajem treće strane"* (vidi slučaj ESLjP-a *Delfi AS protiv Estonije*, Aplikacija br *64569/09* Presuda od 16.juna 2015. godine, stav 113). Ovo iz razloga što, rizik koji može biti prouzrokovan sadržajem komunikacije na internetu u pogledu uživanja drugih ljudskih prava veći je nego u publikacijama koje se objavljuju na drugi način.

55. S tim u vezi, sloboda izražavanja uključuje objavljivanje političkih izjava, programa političkih subjekata i fotografija kao i, takođe, izražavanje političkih mišljenja uključujući i postavljanje političkih sadržaja na internetu (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLjP-a *Mariya Alekhina i Drugi protiv Rusije*, Aplikacija br *38004/12* Presuda od 03 decembra 2018. godine, stav 251).

56. Štaviše, ESLjP je, u kontekstu izbora, naglasio da se sloboda izražavanja treba balansirati sa principa iz člana 3 (Pravo na slobodne izbore) Protokola br. 1 EKLjP-a, a što ima za cilj kreiranje i čuvanje osnova jedne efikasne i smislene demokratije koja se vodi vladavinom zakona. (vidi slučaj ESLjP-a *Davydov i*

drugi protiv Rusije, Aplikacija br *75947/11* Presuda od 30. maja 2017. godine, stav 274).

57. ESLjP je naglasio da slobodni izbori i sloboda izražavanja, a posebno sloboda političkih debata, zajedno formiraju osnov jednog demokratskog sistema. Ova prava su međusobno povezana i deluju jačajući jedno drugo: na primer, sloboda izražavanja je jedan od neophodnih "uslova" da bi se osiguralo slobodno izražavanje javnog mnjenja pri izboru za zakonodavstvo. Iz tog razloga je tokom predizbornog perioda posebno važno da mišljenja i informacije svih vrsta budu dozvoljene da slobodno cirkulišu. U kontekstu izbornih rasprava, sprovođenje slobode na neometan način od kandidata ima jednu posebnu važnost (vidi slučaj ESLjP-a *Orlovskaya Iskra protiv Rusije*, Aplikacija br. 42911/08 Presuda od 21.februara 2017. godine, stav 110).

58. U tom kontekstu, ESLJP ponavlja da su u određenim okolnostima, kao što je gore objašnjeno, prava koja su zagarantovana u članu 10 i članu 3, Protokola br. 1 EKLjP-a, mogu biti dovedena u sukob i može biti potrebno da se tokom perioda pre ili tokom izbora nametnu određena ograničenja, koja obično ne bi bila prihvatljiva za slobodu izražavanja, ali su ta ograničenja napravljena da osiguraju "Slobodno izražavanje mišljenja stanovništva tokom izbora za zakonodavstvo" (vidi slučaj ESLjP-a *Orlovskaya iskra protiv Rusije*, citirano iznad, stav 111).

59. U tom pravcu, ESLjP je prepoznao slobodnu marginu za procenu u pogledu izbornog sistema. Samim tim, postavljajući ravnotežu između prava koja proizilaze iz člana 10EKLjP-a i člana 3 Protokola br. 1 EKLjP-a, države imaju ovu marginu procene, u onolikoj meri koliko iste imaju uopštenu diskreciju u određivanju njihovog izbornog sistema. U jednom slučaju koji je bio povezan sa oblastima iz političke prirode, ESLjP je naglasio da priroda politika kampanja koje su bile zabranjene tokom izbora, su tražile striktnu kontrolu i odgovarajuću restriktivnu procenu u vezi sa ovim zabranama (vidi slučaj ESLjP-a *Orlovskaya iskra protiv Rusije*, citirano iznad, stav 111).

60. Prema tome, Sud naglašava, na osnovu gore navedenog, da nije na njemu da iznese svoje stavove o pravilnom načinu izbora koji je zakonodavac izabrao za regulisanje određene oblasti. Dužnost Suda je samo da proceni da li su odabrani metod i efekti koje isti sadrži u saglasnosti sa Ustavom i EKLJP-om.

61. Shodno tome, Sud smatra da je, prema sudskoj praksi ESLJP-a, sloboda izražavanja, uključujući i slobodu političkog izražavanja putem interneta, zagarantovana. Međutim, ograničenja u slobodi izražavanja, posebno uključujući slobodu izražavanja tokom izbornog postupka, može biti određena od strane država koje imaju diskrecioni prostor odlučivanja, ukoliko su ispunjena izuzeća koja su navedena u stavu 2 člana 10 EKLjP-a i stavu 2 člana 40 Ustava.

62. U tom pogledu, ograničenje slobode izražavanja, uključujući i tokom izborne kampanje, se može uraditi ukoliko: 1) se tako nešto predviđa u zakonu, 2) ima objektivnog i razumnog opravdanja, drugim rečima, ukoliko mera koja je određena ima neki legitiman cilj, i 3) kada postoji razumna proporcionalna veza (odnosno proporcionalnost) između korišćenih mera i svrhe koja se želi postići.

(vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLjP-a *Mariya Alekhinai Drugi protiv Rusije*, citirano iznad, stav 199).

63. U svetlu ovih kriterijuma kao i na osnovu prakse ESLjP-a u vezi sa članom EKLjP-a, u navedenom slučaju, Sud će analizirati:

1) Da li postoji ometanje/ograničenje u slobodi izražavanja, i ukoliko postoji, onda:
   a. da li je ograničenje prava, odnosno prava na slobodu izražavanja tokom izborne kampanje, predviđeno zakonom;
   b. da li je postojala legitimna svrha koja se želela postići tim ograničenjem; i
   c. da li je postojao proporcionalni odnos između ograničenja prava i legitimnog cilja koji je želeo da se ostvari.

Primena ovih standarda u konkretnom slučaju

1) Da li je došlo do mešanja u slobodu izražavanja

64. Sud primećuje da je video zapis u vezi sa kojim je podnosilac zahteva kažnjen, prosleđen od strane kandidata za poslanika podnosioca zahteva a putem njegove stranice društvene mreže Facebook. Imajući u obzir ono što je rečeno iznad u vezi sa opštim principima da sloboda izražavanja uključuje i objavljivanje političkih izjava, programa političkih subjekata kao i fotografija uključujući i postavljanje političkog sadržaja na internet, zabrana ovih radnji predstavlja mešanje u pravo podnosioca zahteva na slobodu izražavanja koje se treba obrazložiti na osnovu gore navedenih kriterijuma.

65. Što se tiče fotografije lica E.B. koja je bila u izbornom spotu, ni IPŽP ni Vrhovni Sud nisu utvrdili činjenicu da je njegova fotografija bila ranije objavljena od strane medija kallxo.com, i da podnosilac zahteva nije bio autor te fotografije i to da nije po prvi put objavljivao fotografiju. Međutim, kao što je to i objašnjeno u opštim principima iznad, sloboda izražavanja se ne primenjuje samo na sadržaju informacija već i na plasiranje istih, zato što bilo koje ograničenje potonjeg obavezno utiče na pravo da se dobiju i proslede informacije. (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLjP-a *Magyar Ketfarku Kutya Part protiv Mađarske*, Aplikacija br 201/17 Presuda od 20. januara 2020. godine, stav 87).

66. Dakle, objavljivanje izbornog spota uključujući i objavljivanje fotografije trećeg lica koja je objavljena i ranije od strane medija kallxo.com, može narušiti slobodu izražavanja ukoliko se ne ispune izuzeća koja su predviđena u stavu 2 člana 10 EKLjP-a i stavu 2 člana 40 Ustava i članu 53 Ustava. Ograničavanje slobode izražavanja u ovom slučaju je za posledicu imalo nametanje jedne određene novčane kazne podnosiocu zahteva zato što je video zapis prosleđen na društvenim mrežama i nije ograničio na direktan način objavljivanje video zapisa ili zahteva da se navedeni video zapis odstrani sa društvene mreže. Stoga, ograničenje je urađeno odlukom IPŽP-a a što je potvrđeno od strane Vrhovnog Suda.

67. Samim tim, U nastavku će Sud proceniti da li je jedno takvo ograničenje, postavljeno putem osporenih odluka IPŽP-a i Vrhovnog Suda imalo pravni

osnov, i ukoliko je, da li je imalo legitimni cilj koji se trebao dostići ograničenjem, kao i da li je mešanje „bilo potrebno u jednom demokratskom društvu" ili da li je bilo odnosa proporcionalnosti između ograničenja prava i legitimnog cilja kojem se težilo.

a) Da li je mešanje bilo predviđeno u Zakonu

68. Što se tiče principa "odredivosti po zakonu", Sud smatra da je potrebno da se objasni, pre svega shvatanje pojma "zakon" sa tačke gledišta ograničavanja ljudskih prava. S tim u vezi, Sud podseća da na osnovu sudske prakse ESLjP-a, ovaj potonji je uvek shvatao pojam "zakon" u smislu "supstancijalnog" a ne u "formalnom" smislu. U tom kontekstu, pojam "zakon" obuhvata zakone i akte koji su niži od zakona, ili podzakonske akte, kao i mere koje su preduzete od strane profesionalnih regulatornih tela na osnovu njihovih ovlašćenja koja im je delegirala Skupština. Štaviše, na osnovu ESLjP-a "zakon" se treba shvatati kao da uključuje kako "statutarne" zakone tako i "sudske presedane". Kao zaključak, pojam "zakon" su odredbe na snazi kako su iste tumačene od strane sudova (vidi, *mutatis mutandis,* predmet ESLjP-a *Gülcü protiv Turske, Aplikacija br* 17526/10 Presuda od 19. januara 2016. godine, stav 104 i predmet *Leyla Şahin protiv Turske,* Aplikacija br 44774/98, Presuda od 10. novembra 2005. godine, stav 84).

69. Sud takođe podseća da na osnovu sudske prakse ESLjP-a "odredivost po zakonu" koja je uvrštena u stavu 2 člana 10 EKLjP-a, ne samo da traži da preduzeta mera ima pravni osnov u domaćim zakonskim propisima već se poziva i na kvalitet zakona koji treba da je predvidiv, pristupačan, treba sa sadrži mere zaštite od proizvoljnog mešanja javnih vlasti i treba da bude formulisan sa potrebnom preciznošću koja će omogućiti subjektima da se pozovu na isti da bi regulisali svoje ponašanje u skladu sa tim zakonom (vidi, *mutatis mutandis,* predmet ESLjP-a *Magyar Ketfarku Kutya Part protiv Mađarske,* citirano gore, stavovi 93 i 94).

70. U kontekstu procene osnovnih prava i sloboda, Sud primećuje da granica između nadležnosti Ustavnog Suda i redovnih sudova u proceni ustavnosti i zakonitosti nije uvek jasno definisana. Ustavni Sud ali i redovni sudovi su često u pozicijama da vrše tumačenja zakona, Ustava ali i međunarodnih instrumenata, kao što su oni koji su zagarantovani i članom 22 Ustava. To je princip supsidijarnosti i doktrina četvrtog stepena koji u načelu, ali u zavisnosti od posebnih okolnosti svakog slučaja, čine ovu razliku.

71. S tim u vezi, imajući u obzir ulogu Ustavnog Suda kao i princip supsidijarnosti, Sud će u nastavku razmotriti procenu IPŽP-a i Vrhovnog suda, kada su procenili da li su radnje podnosioca zahteva povredile zakonske odredbe i tom prilikom, da li ovi nalazi čine ustavnu povredu u skladu sa principima i standardima koji su gore razmatrani.

72. Sud podseća da je kandidat za poslanika podnosioca zahteva dana 25. septembra 2019. godine objavio na društvenoj mreži Facebook jedan video zapis koji je bio snimljen pred zgradom Policije Kosova, gde je, između ostalog, bila korišćena i fotografija policajca E.B. Nakon žalbe koja je podneta od strane E.B. IPŽP je u

odluci [br. 233/2019], izrekao novčanu kaznu u visini od 9,500.00 (devet hiljada i pet stotina) evra.

73. Sud podseća da podnosilac zahteva u vezi sa ovim ograničenjem tvrdi da izborna zakonska pravila, na osnovu kojih je podnosilac zahteva kažnjen, nisu bila primenljiva u vreme kada je objavljen video zapis, argumentujući da se izborna zakonska pravila primenjuju samo tokom izborne kampanje koja je počela dana 25. septembra 2019. godine, dok je objavljivanje video zapisa urađeno dana 19. septembra 2019. godine. Stoga, sankcionisanje ove radnje nije bilo predviđeno zakonom u vreme kada je ta radnja izvršena i ovo čini povredu slobode izražavanja kao i principa vladavine zakona i pravne sigurnosti. Takođe, podnosilac zahteva tvrdi da je objavljivanje video spota od strane kandidata podnosioca zahteva za poslanika zaštićeno slobodom izražavanja i ne može se ograničiti od IPŽP-a.

74. Sud primećuje da podnosilac zahteva ponavlja pred Sudom iste argumente koje je već podneo u postupcima pred IPŽP-om i Vrhovnim Sudom, a posebno u vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja i primenljivošću izbornog zakona u konkretnom slučaju (vidi paragrafe 12, 13 i 14).

75. Sud podseća da je svoju odluku IPŽP zasnovao na ZOI i podzakonskim aktima koji proizilazi iz ovog zakona, odnosno članu 33 stavovi (b) i (l) i članu 119, stav 4 ZOI, koji propisuju sledeće:

Član 33
Zabranjene radnje za političke subjekte

Političkim subjektima, njihovim pristalicama i kandidatima su tokom predizborne kampanje zabranjene sledeće radnje:
[...]
b) postavljanje obaveštenja, plakata i postera, ili objavljivanje njihovih imena ili slogana koji se tiču izborne kampanje, u ili na javnim objektima ili ustanovama, na ili iznad javnih puteva, na saobraćajnim znacima, u ili na zgradama ili objektima koje koriste međunarodne organizacije, ili u\na privatnim objektima pod tuđim vlasništvom ili korišćenjem;
[...]

l) koristi se rečima, usmenim ili pismenim putem, koje vređaju ili provociraju, ili imaju za cilj provokaciju neke druge osobe, kako bi izazvala nasilje protiv nekog lica ili vlasništva, koje pospešuje, ili koje ima za cilj pospešivanje mrženje protiv drugih, ili objavljuje ili koristi slike, simbole ili neki drugi material koji može imati takav efekat;
[...]

Član 119 [Žalbe]

119.1 Lice koje ima pravni interes u stvari iz jurisdikcije IKMŽ, ili čija prava koja se tiču izbornog procesa ustanovljenih ovim zakonom, uredbom ili izbornim pravilom su prekršena, može podneti žalbu IKMŽ.
[...]

76. Kao i članom 5 [Žalbe] stav 5 Pravilnika br. 02/2015 IPŽP-a koji propisuje da:

Član 5 [Žalbe]

[...]
5.5 Za bilo koje pitanje koje nije direktno povezano sa glasanjem i brojanjem, žalba se treba podneti u IPŽP u roku od dvadeset i četiri (24) sata od navodne povrede".

77. U vezi sa primenom gore navedenih odredbi, Sud podseća da je IPŽP u odluci [br. 233/2019], usvojio kao osnovanu žalbu strane E.B, i podnosiocu zahteva je izrekao novčanu kaznu u visini od 9,500.00 (devet hiljada i pet stotina) evra, zbog: *i)* objavljivanja u spotu izborne kampanje objekta Policije Kosova u Prištini; i *ii)* uključivanja drugog lica E.B., bez njegove dozvole u promotivne izborne aktivnosti u suprotnosti sa članom 33 [Zabranjene radnje za političke subjekte] ZOI. Što se tiče navoda o tome što nije precizirano od strane E.B. ni mesto, ni datum i vreme kada se desila navodna povreda, navod koji podnosilac zahteva predstavlja i pred Sudom, IPŽP je obrazložio da je E.B. saznao za tu povredu dana 4. oktobra 2019. godine, i rok za podnosioca zahteva počinje od momenta kada žalilac sazna u vezi sa izvršenom povredom, a što u ovom konkretnom slučaju proizilazi da je unutar izborne kampanje.

78. Nakon podnošenja žalbe podnosioca zahteva, Vrhovni Sud je Presudom [br. A.A-U.ZH. br.16/2019] odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva, gde je utvrdio da je odluka IPŽP-a bila jasna i razumljiva i da je sadržala dovoljno razloga u vezi sa odlučujućim činjenicama, koji su bili prihvatljivi i za Vrhovni Sud koji je zaključio da je i materijalno pravo bilo pravilno primenjeno. Vrhovni Sud je još jednom potvrdio da je podnosilac zahteva tokom kampanje, radi izbornih ciljeva, u suprotnosti sa zakonom (član 33 tačka b ZOI), objavio jedan video spot u kojem je prikazan objekat Policije Kosova u Prištini i koji je uključivao i drugo lice bez njegove dozvole.

79. Sa druge strane, u vezi sa navodima da je video zapis bio objavljen dana 19. septembra 2019. godine, a izborna kampanja je počela 25. septembra 2019. godine, i samim tim, izrečena novčana kazna je izrečena u suprotnosti sa ZOI koji se primenjuje samo tokom izborne kampanje, Sud je ocenio da je odluka IPŽP-a koja je potvrđena i od Vrhovnog Suda, bila zasnovana na Pravilniku br.02/2015 IPŽP-a koji je propisivao da se žalba treba podneti u IPŽP u roku od dvadeset i četiri (24) sata od navodne povrede, tumačeći da ovaj rok počinje da teče ne od momenta kada je izvršeno objavljivanje televizijskog spota, već od vremena kada je žalilac saznao u vezi sa navodnom povredom, uz uslov da se to uradi unutar izborne kampanje, i ovo je bio slučaj i sa objavljivanjem izbornog spota kandidata da poslanika podnosioca zahteva.

80. Stoga, Sud se slaže sa procenom IPŽP-a i Vrhovnog Suda da je ograničenje bilo predviđeno zakonom, odnosno članom 33 stavovi (b) i (l) i članom 119, stav 4 ZOI kao i članom 5 [Žalbe] stav 5 Pravilnika br. 02/2015 IPŽP-a i ne vidi razloga za devijaciju od ovog obrazloženja.

81. Sud, štaviše, podseća i na član 33 [Zabranjene radnje za političke subjekte] stav 1 ZOI gde je propisano da:

"političkim subjektima, njihovim pristalicama i kandidatima su tokom predizborne kampanje zabranjene sledeće radnje [...]".

82. Samim tim, ZOI je odredio na jasan način da su radnje koje su zabranjene članom 33 ZOI povezane sa periodom kampanje.

83. S tim u vezi, Sud se poziva na član 3 [Definicije] ZOI koji propisuje da:

"Period kampanje" se odnosi na period od trideset (30) dana za izbornu kampanju političkih subjekata, koji se završava dan pre izbora".

84. Po definiciji "Perioda kampanje" koja je propisana u članu 3 [Definicije] ZOI, u smislu ZOI, član 33 [Zabranjene radnje za političke subjekte] ZOI se primenjuje 30 dana pre održavanja izbora.

85. Stoga, Sud ocenjuje da bez obzira na i bez predrasuda na dan objavljivanja izbora od strane Predsednika Republike i dan početka izborne kampanje na osnovu tačke l) Odluke [br. 824-2015] o Određivanju rokova za izborne aktivnosti za prevremene Izbore za Skupštinu Kosova 2019 koja određuje da "Izborna kampanja kao i rokovi za izborne skupove počinju dana 25. septembra a završavaju se dana 4. oktobra 2019. godine", 30 dana pre održavanja izbora od 6. oktobra 2019. godine, su bila relevantna za primenljivost člana 33 [Zabranjene radnje za političke subjekte] ZOI.

86. Samim tim, uzimajući za osnov činjenicu da su opšti izbori na Kosovu održani 6. oktobra 2019. godine, dok je podnosilac zahteva izjavio da je video zapis bio objavljen dana 19. septembra 2019. godine, bez obzira na činjenicu kada je lice E.B. podnelo žalbu pred IPŽP-om, objavljivanje video zapisa je takođe urađeno unutar vremenskog perioda tokom kojeg je član 33 [Zabranjene radnje za političke subjekte] ZOI bio primenljiv. Stoga, Sud se ne može složiti sa podnosiocem zahteva da je u vreme objavljivanja član 33 ZOI nije bio na snazi.

87. Sledstveno tome, Sud nalazi da navod podnosioca zahteva da ograničenje slobode izražavanja nije bilo predviđeno zakonom zato što se ZOI nije primenjivao u vreme kada je objavljen izborni spot, nije osnovan.

88. Štaviše, Sud nalazi da su zakonski propisi koji su primenjeni u ovom konkretnom slučaju bili pristupačni i predvidljivi za podnosioca zahteva pogotovo zbog toga što je podnosilac zahteva učestvovao i na ranijim izborima i bio je povinovan tim istim izbornim pravilima.

89. Stoga, kao zaključak, Sud nalazi da je ograničenje slobode izražavanja bilo *"predviđeno zakonom"*. Sud će u nastavku proceniti da li je ograničenje imalo legitimnu svrhu i da li su preduzete mere bile proporcionalne.

b) Da li je ograničenje imalo legitimnu svrhu

90. Što se tiče legitimne svrhe i testa proporcionalnosti koji se trebaju ispuniti da bi jedno ograničenje bio obrazloženo, Sud naglašava da iako podnosilac zahteva izuzev argumenata koji su povezani u vezi sa tim da li predviđena mera bila nije bila predviđena zakonom, nije osporio na specifičan način, Sud će oceniti da li je

ova mera – ograničenje slobode izražavanja, imalo legitimnu svrhu i da li je proporcionalno da bi se ostvarila tražena legitimna svrha.

91. S tim u vezi, Sud naglašava da na osnovu sudske prakse ESLjP-a, zabrana određenih radnji tokom izborne kampanje može da ima legitimnu svrhu zaštitu reputacije kao i prava drugih i takođe i javnog interesa da bi se osiguralo održavanje slobodnih i fer parlamentarnih izbora (vidi, *mutatis mutandis,* slučaj ESLjP-a *Nataliya Mykhaylivna Vitrenko i drugi protiv Ukrajine,* Aplikacija br 23510/02 Odluka od 16. decembra 2008. godine)

92. U ovom konkretnom slučaju, IPŽP je ocenio da je izborni spot snimljen ispred objekta Policije Kosova kao i da je u njemu bila fotografija nekog drugog lica E.B., bez njegove dozvole u promotivnim izbornim aktivnostima, kojom prilikom je došlo do povrede dostojanstva lica E.B.

93. Stoga, Sud ocenjuje da ograničenje slobode izražavanja u ovom konkretnom slučaju ima legitimnu svrhu – zaštitu reputacije i prava drugih, u ovom slučaju lica E.B. kao i javnog interesa da bi se osigurali slobodni i fer parlamentarni izbori.

94. Imajući u obzir da je ograničenje slobode izražavanja bilo predviđeno zakonom i ima legitimnu svrhu, Sud će u nastavku oceniti da li je mešanje "bilo potrebno u jednom demokratskom društvu", odnosno da li je bilo proporcionalno sa traženom legitimnom svrhom.

c) Da li je mešanje "bilo potrebno u jednom demokratskom društvu" ili da li je proporcionalno sa traženom legitimnom svrhom

95. Da bi se ocenio ovaj kriterijum, potrebno je da se oceni kako su IPŽP i Vrhovni Sud tretirali predmet podnosioca zahteva i da li je mera predviđena zakonom bila proporcionalna da se postigne cilj kojem se težilo

96. Kao što je to i objašnjeno u opštim principima navedenim iznad, sloboda izražavanja je predmet izuzeća koja se trebaju usko tumačiti i potreba za ograničenjem se treba odrediti na ubedljiv način. Ono što je upitanju su ograničenja prihvatljive kritike u kontekstu javnih debata i političkih pitanja koja su u opštem interesu, i gde Sud, kao konačna vlast za tumačenje ustavnih prava, treba da se ubedi da su i IPŽP i Vrhovni Sud primenili standarde koji su skladni, i štaviše, tokom izvršenja ovih funkcija, isti su se oslanjali na prihvatljivu procenu relevantnih činjenica (vidi, *mutatis mutandis,* slučaj ESLjP-a *nataliya Mykhaylivna Vitrnko i drugi protiv Ukrajine,* predstavka br. 23510/02, odluka od 16. decembra 2008. godine, stranica 11).

97. Sud ocenjuje da je IPŽP je izrekao novčanu kaznu podnosiocu zahteva zbog toga što je objavio spot izborne kampanje bio urađen pred objektom Policije Kosova u Prištini i činjenice da je u spotu koji je objavljen u promotivnoj izbornoj kampanji bila i fotografija drugog lica E.B., bez njegove dozvole i gde je IPŽP smatrao da je ovim došlo do narušavanja njegovog dostojanstva.

98. Štaviše, da bi se odredila visina novčane kazne, IPŽP je uzeo za osnov prirodu povrede i uticaj na izborni postupak, činjenicu da je podnosilac zahteva već

ranije učestvovao i na prethodnim izborima kao i to da je bio upoznat sa izbornim pravilima i činjenicom da je podnosilac zahteva i ranije činio ovakve povrede.

99. Sud takođe primećuje da je kazna koja je izrečena za podnosioca zahteva bila zasnovana na članu 120 [Pravni lekovi i sankcije za prekršaje] gde se u tački (c) propisuje da u slučaju povrede ZOI ili izbornih pravila IPŽP može "da izrekne kaznu političkom subjektu ili posmatračkoj organizaciji u iznosu do dvesta hiljada evra (€200,000)." Međutim, u ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je kažnjen novčanom kaznom u visini od 9.500 evra što je dosta nisko u poređenju sa sumama za koje IPŽP ima dozvolu da izrekne.

100. Stoga, u svetlu ovih nalaza, ne može se reći da su IPŽP i Vrhovni Sud, prekoračili marginu procene koju isti uživaju da bi odredili da li je preduzeta meta bila "potrebna u jednom demokratskom društvu" odnosno da li je bilo jednog razložnog odnosa proporcionalnosti između preduzete mere i svrhe kojoj se težilo (vidi, *mutatis mutandis,* slučaj ESLjP-a *nataliya Mykhaylivna Vitrnko i drugi protiv Ukrajine,* predstavka br. 23510/02, odluka od 16. decembra 2008. godine, stranica 12).

101. Stoga, ograničenje slobode izražavanja predviđeno zakonom je bilo proporcionalno da bi se dostigao legitimni cilj zaštite prava drugih i sigurnosti jednog pravilnog i fer izbornog procesa).

102. Kao zaključak, Sud utvrđuje da je sloboda izražavanja podnosioca zahteva bila ograničena, međutim, ograničenje je bilo predviđeno u Zakonu, imalo je legitimnu svrhu i ispunilo je kriterijume proporcionalnosti.

103. Dakle, na osnovu gore navedenog, Sud utvrđuje da su neosnovani navodi podnosioca da mu je povređeno pravo na slobodu izražavanja zagarantovano članom 40 Ustava i članom 10 EKLjP-a.

(ii) Navodi podnosioca zahteva u vezi sa načelom nediskriminacije garantovano članom 24 Ustava, članom 14 EKLjP-a i članom 7 UDLJP-a

104. U vezi sa principom nediskriminacije, podnosilac zahteva se žali da je IPŽP doneo kontradiktorne odluke, jer je u sličnim situacijama doneo različite odluke u vezi sa vremenom izvršenja neke zabranjene izborne radnje jer je u slučaju podnosioca zahteva uzeo za osnov vreme kada je podneta žalba od strane lica E.B. dok je u drugim slučajevima uzeo za osnov vreme kada je objavljen izborni spot. U osnovi podnosilac zahteva ponovo osporava činjenično stanje i način tumačenja činjeničnog stanja od strane IPŽP.

105. Što se tiče navoda podnosilaca zahteva o povredi jednakosti pred zakonom, Sud se poziva na svoju sudsku praksu koja ukazuje na to da samo razlike u tretiranju, na osnovu prepoznatljive karakteristike *ili statusa* mogu predstavljati nejednako tretiranje u smislu člana 24. Ustava. Pored toga, da bi se neko pitanje moglo pokrenuti na osnovu člana 24, mora da postoji razlika u tretiranju lica u analognim ili sličnim situacijama (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI157/18, podnosilac *Vrhovni sud Kosova*, presuda od 13. marta 2019. godine,

stav 33; vidi, takođe, i predmet ESLJP-a *Carson i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 42184/05, 16. mart 2010. godine, stav 61).

106. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije podneo nikakav dokaz *prima facie* koji pokazuje na osnovu koje identifikacione karakteristike, ili statusa, su oni bili diskriminisani u postupcima pred Vrhovnim Sudom.

107. Međutim, u vezi sa navodima o pitanju kontradiktornih odluka Vrhovnog Suda, Sud, pozivajući se na sudsku praksu ESLjP-a, podseća da ESLjP je u principu pitanje važnosti doslednosti sudske prakse povezuje sa principom pravne sigurnosti i poverenja javnosti u pravosudni sistem (Vidi: *mutatis mutandis Brumarescu protiv Rumunije*, Aplikacija br. 28342/95 , presudu ESLjP-a od 28. oktobra 1999. godine, stav 61; vidi: *Păduraru protiv Rumunije* Aplikacija br. 63252/00, presudu ESLjP-a od 1. decembra 2005. godine, stav 98;, *Ştefănică i drugi protiv Rumunije* Aplikacija br. 38155/02, Presudu ESLjP-a od 2. novembra 2010. godine stav 38;, *Balažoski i drugi protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije Aplikacija br. 45117/08,* presuda ESLjP-a od 25. aprila 2013. godine *stav 29.; Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, Aplikacija br. 13279/05 *presudu ESLjP-a od 20. oktobra 2011. godine,*, stav 52 i vidi, : *Albu i drugi protiv Rumunije* aplikacija br. 34796/09 presudu ESLjP-a od 10. maja 2012. godine stav 34,.

108. S tim u vezi, ESLjP je kroz svoju sudsku praksu takođe naveo da zahtevi načela pravne sigurnosti i legitimne zaštite poverenja javnosti ne daju niti garantuju neko pravo dobijeno za doslednost sudske prakse (Vidi *Unédic protiv Francuske*, predstavka br. 20153/04, presudu ESLjP-a od 18. decembra 2008. godine, stav 74; Presudu ESLjP- *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citirano iznad, stav 58; *Albu i drugi protiv Rumunije*, citirano iznad, stav 34; i vidi takođe slučaj Ustavnog Suda, KI142/15, *Habib Makiqi*, Rešenje o neprihvatljivosti od 27. oktobra 2016. godine, stav 38).

109. ESLjP je na specifičan način podvukao da *"u principu, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke sudova, čak ni ako se radi o očigledno sličnim postupcima"; sud mora da poštuje nezavisnost tih sudova [...]."* (vidi slučaj *Ādamsons protiv Letonije*, citirano iznad, stav 118, kao i slučaj *Nejdet Sahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citirano iznad, stav 50 i vidi takođe slučaj Ustavnog Suda, KI29/17, *Adem Zhegrova*, Rešenje o neprihvatljivosti od 2. oktobra 2017. godine, stav 47).

110. Međutim, ESLjP je svojom sudskom praksom definisao kriterijume za ocenu uslova u kojima su protivrečne odluke poslednjih stepena u suprotnosti sa načelom pravne sigurnosti. U tom smislu, ESLjP naglašava da se treba utvrditi: a) da li postoje duboke i dugotrajne razlike u sudskoj praksi domaćih sudova; b) da li domaći zakoni propisuju mehanizam koji može da prevaziđe te nedoslednosti; i, c) da li je taj mehanizam primenjen i, ukoliko jeste, u kojoj meri (vidi: *mutatis mutandis* slučaj ESLjP *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, predstavka br. 23530/02, presuda od 2. oktobra 2009. godine, stavovi 49-52; i vidi takođe slučaj Ustavnog suda, KI29/17, *Adem Zhegrova*, Rešenje o neprihvatljivosti od 2. oktobra 2017. godine, stav 51).

111. Sud primećuje da je u sudskoj praksi ESLjP-a, kriterijum postojanja "dubokih i dugotrajnih razlika" osnova u proceni doslednosti sudske prakse (vidi *mutatis mutandis Famullia Katolike Greke Lupeni i drugi protiv Rumunije*, Presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116-135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, predstavka br. 23530/02, citirano iznad, stavovi 49-52; *Nejdet Sahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citirano iznad, stav 53). U tom smislu, ESLjP je takođe utvrdio da se treba proceniti i efekat jedne takve razlike u odnosu na broj drugih slučajeva (vodo slučaj *Abu i drugi protiv Rumunije*, Presuda od 10. juna 2012. godine, stav 38).

112. Sud podvlači da nije dužnost suda da upoređuje različite odluke Vrhovnog Suda i da Sud poštuje u potpunosti nezavisnost redovnih sudova.

113. Sud podseća da se u vezi sa ovim navodom podnosilac zahteva prvenstveno poziva na odluku IPŽP-a [A.181/2019] od 4. oktobra 2019. godine, kojom je odbijena kao neosnovana žalba uložena od Agencije za Hitno Upravljanje protiv podnosioca zahteva zato što žalilac nije podneo dokaze i nije pridružio nikakav svedočenje u vezi sa tvrdnjama o povredi izbornih pravila od strane podnosioca zahteva. IPŽP je konkretnije obrazložio da žalilac nije *"precizirao vreme kada je snimljen i objavljen navedeni spot."*

114. Podnosilac zahteva se poziva i na odluku IPŽP-a[A. br. 93/2019], od 27. septembra 2019. godine, gde je IPŽP prihvatio kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva a protiv Demokratske Stranke Kosova kojom prilikom je IPŽP ustanovio da je žalba podnosioca zahteva od 26. septembra 2019. godine, na osnovu koje se tvrdilo da je odbornica Skupštine opštine Štimlje iz Demokratske Stranke Kosova, dana 25. septembra 2019. godine, objavila na društvenoj mreži Facebook jednu fotografiju sa Predsednikom opštine Štimlje kao kandidatom za poslanika ove partije na izborima od 6. oktobra 2020. godine, radnje koje su sankcionisane odredbama člana 35.1 ZOI i

115. Podnosilac zahteva se takođe poziva i na odluku IPŽP-a [A br. 108/2019], od 30. septembra 2019. godine, kojom je IPŽP prihvatio kao osnovanu žalbu podnosioca zahteva i jedne nevladine organizacije protiv koalicije AAK-PSD koja je podneta dana 27. septembra 2019. godine, zato što je kandidat AAK-PSD za premijera dana 26. septembra 2019. godine putem svog naloga na Facebook-u, uvrstio i članove Policije Kosova i njihovom izbornom spotu gde je napisao "još 2000 policajaca do kraja mandata", gde je ovim došlo do povrede izbornog pravila br.13/2013 izmenjeno i dopunjeno izbornim pravilom br.20/2019.

116. Međutim, Sud, pozivajući se na svoju sudske praksu kao i na praksu ESLjP-a, ocenjuje da u slučajevima koji su podneti od strane podnosioca zahteva koje oni povezuju sa njihovim slučajem, nisu isti sa ovim konkretnim slučajem.

117. U vezi sa odlukom IPŽP-a [A. 181/2019] od 4. oktobra 2019. godine, IPŽP uopšte nije razmatrao pitanje u vezi sa datumom kada je objavljen spot u odnosu na datum kada su žalioci primetili to, zato što žalioci u tom slučaju nisu pridružili svojoj žalbi nikakav dokaz u vezi sa njihovim navodima.

118. Sa druge strane, što se tiče odluke IPŽP-a A. br. 93/2019, od 27. septembra 2019. godine, i odluke IPŽP-a A br. 108/2019, od 30. septembra 2019. godine, u oba

ova slučaja objavljivanje izbornog spota je urađeno nakon 25. septembra 2019. godine - jer je izborna kampanja već bila zvanično počela i žalbe su podnete narednog dana zato što su izborni spotovi bili objavljeni na društvenim mrežama. Stoga IPŽP nije uopšte razmatrao pitanje objavljivanja izbornog spota u odnosu na dan kada je izborni spot primećen od strane žalioca, zato što to nije bilo pitanje koje je bilo postavljeno pred njima.

119. Međutim, u vezi sa konkretnim slučajem, podnosilac zahteva tvrdi da je izborni spot bio objavljen pre dana 25. septembra 2019. godine, dok je IPŽP utvrdio da je od strane lica koje ima pravni interes (žalioca) E.B. primećen dana 4. oktobra 2019. godine.

120. Stoga, Sud ocenjuje da okolnosti ovog konkretnog slučaja i slučajevi u vezi sa kojima je podnosilac zahteva tvrdio da je IPŽP odlučio drugačije, nisu isti.

121. Samim tim, ovo čini nepotrebnim da se proceni a) da li postoje duboke i dugotrajne razlike u sudskoj praksi domaćih sudova; b) da li domaći zakoni propisuju mehanizam koji može da prevaziđe te nedoslednosti; i, c) da li je taj mehanizam primenjen i, ukoliko jeste, u kojoj meri.

122. Štaviše, Sud naglašava da odluke na koje se poziva podnosilac zahteva su odluke IPŽP-a protiv kojih su strane u postupku imali pravo žalbe pred Vrhovnim Sudom i koje postaju konačne samo ukoliko se ne podnese neka žalba protiv istih u određenom roku ili dok se ne donese odluka u vezi sa istima pred Vrhovnim Sudom. Podnosilac zahteva nije objasnio niti je podneo dokaze kojima se potvrđuje da je da su ove odluke IPŽP-a potvrđene kao takve i od strane Vrhovnog Suda.

123. Samim tim, Sudu je, pozivajući se na svoju sudsku praksu kao in a sudsku praksu ESLjP-a i standarde koji su utvrđeni u ovoj praksi, a koje principe ovaj Sud i primenjuje, nemoguće da ustvrdi da su u slučaju podnosioca zahteva ispunjeni kriterijumi postojanja protivrečnih odluka.

124. Dakle, na osnovu gore navedenog, Sud utvrđuje da su neosnovani navodi podnosioca da mu je povređeno pravo na jednakost pred zakonom odnosno pravo da ne bude diskriminisan koje je zagarantovano članom 24 Ustava, članom 14 EKLjP-a i članom 7. UDLjP-a.

(iii) Navodi u vezi sa članom 7 [Vrednosti] Ustava

125. Sud najpre primećuje da podnosilac zahteva povredu člana 7 [Vrednosti] Ustava pokušava da obrazloži pogrešno utvrđenim činjeničnim stanjem i pogrešnom primenom materijalnog i procesnog prava u osnovi ponavljajući tvrdnje koje je izneo u odgovoru na žalbu koju je podneo pred IPŽP.

126. Podnosilac zahteva pogrešno utvrđeno činjenično stanje povezuje sa momentom kada je učinjen prekršaj odnosno datumom kada je prekršaj počinjen, dalje ponavlja tvrdnje u vezi formalnih kriterijuma koje treba jedna žalba da ispuni, i na osnovu toga izvodi zaključak da materijalno i proceno pravo nije ispravno primenjeno.

127. Što se tiče ovih navoda podnosioca a koji se tiču nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog i procesnog prava, Sud primećuje da je IPŽP je u osnovi detaljno obrazložio svaki navod podnosioca i objasni kako je utvrdio činjenično stanje i kako je primenio materijalno i procesno pravo vidi paragrafe 12., 13. i 14.

128. Sud podseća da što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva u vezi pogrešne primene zakona i pogrešnog tumačenja zakona. Sud ponavlja na prvom mestu da nije njegova funkcija da se bavi greškama u činjeničnom stanju ili pogrešnom primenom prava koju su navodno učinili redovni sudovi, osim ako greške i pogrešna primena prav nisu takve da su povređena prava i slobode zaštićena Ustavom (*Garcia Ruiz protiv Španije* [GC], br . 30544/96 , § 28, ECHR 1999-I).

129. Sud primećuje da su svi odgovori IPŽP i Vrhovnog suda jasni i obrazloženi , kao i da su svi navodi podnosioca zahteva, koji su bili relevantni za odlučivanje u vezi sa ovim slučajem, saslušani su i razmotreni na pravilan način od strane IPŽP i Vrhovnog suda Shodno tome, Sud zaključuje da su postupci pokrenuti pred IPŽP i Vrhovnog suda, gledano u celosti, bili pravični (vidi: *mutatis mutandis*, presudu ESLJP-a od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stavovi 29 i 30).

130. Dalje, Što se tiče samog člana 7 [Vrednosti] Ustava, Sud podseća da je opšti princip da članovi Ustava koji direktno ne regulišu ljudska prava i slobode nemaju nezavisan efekat, pošto njihov efekat važi samo za "uživanje prava i sloboda" koja se garantuju odredbama Poglavlja II i III Ustava. Shodno tome, ovi članovi samostalno ne mogu da se primenjuju ukoliko činjenice o kojima je reč ne ulaze u područje delovanja jedne ili više tih odredbi članova Ustava koji se tiču "uživanja ljudskih prava i sloboda". (vidi slučaj Suda Kl136/16, podnosilac zahteva: *Vllaznim Bytyqi*, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. oktobra 2017. godine, stav 40).

131. S tim u vezi, Sud naglašava da je tvrdnje koje se povezane sa pitanjima vladavine zakona i pravne sigurnosti razmotrio u vezi sa slobodom izražavanja.

132. Dakle, na osnovu gore navedenog, Sud utvrđuje da su neosnovani navodi podnosioca da je pogrešnom utvrđenim činjeničnim stanjem i pogrešnim tumačenja zakona povređeno pravo podnosioca zahteva koje je zagarantovano članom 7 [Vrednosti] Ustava.

(iv) Navodi u vezi sa članovima 21 [Opšta načela], i 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava

133. Sud podseća da podnosilac zahteva ne obrazlaže povrede članova 21 i 22 Ustava već samo konstatuje da *"...sadržaj presude pod znakom A. A. – U. ZH. br. 16/2019 Vrhovnog suda sadrži ugrožavanje..."* ovih dva člana.

134. Što se tiče članova 21 [Opšta načela] i 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava, Sud naglašava da ovi članovi, sami po sebi ne sadrže neko pravo ili osnovnu slobodu.

135. Član 21 se u svom sadržaju poziva na karakter ljudskih prava koji je nerazdvojiv, neotuđiv i neprikosnoven; zaštitu i garanciju ljudskih prava; obavezu sa poštovanje ljudskih prava, propisujući da i prava i slobode koje su zagarantovane u Ustavu, onoliko koliko je to moguće, važe i za pravna lica.

136. Sa druge strane, član 22 Ustava određuje status ljudskih prava i sloboda koje su zagarantovane međunarodnim sporazumima i instrumentima, navedene u članu 22, u pravnom sistemu Kosova, kao prava koja se garantuju Ustavom, primenjuju direktno u Republici Kosova i imaju prioritet, u slučaju konflikta, sa odredbama zakona i drugim aktima javnih institucija.

137. Dakle, gore navedeni članovi, nisu članovi koji se mogu tumačiti na nezavisan način od drugih relevantnih ustavnih odredbi za ovaj slučaj. Međutim, tokom razmatranja ovog slučaja, Sud je uzeo u obzir i principe koji su navedeni u članu 21 Ustava ali i u međunarodnim sporazumima i instrumentima koji su određeni u članu 22 Ustava.

138. Dakle, na osnovu gore navedenog, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva nije obrazložio niti objasnio na koji način je došlo do povrede članova 21 i 22 Ustava, te su neosnovane tvrdnje podnosioca da je osporenom presudom povređeno pravo podnosioca zahteva koje je zagarantovano članom 21 [Opšta načela] i članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] Ustava.

Zaključak

139. Sud smatra da podnosilac zahteva nije predstavio činjenice koje pokazuju da su postupci pred redovnim sudovima, na bilo koji način, doveli do povreda njegovih ustavnih prava, te shodno tome kao zaključak;

(i) Sud utvrđuje da su neosnovani navodi podnosioca da mu je povređeno pravo na slobodu izražavanja koje je zagarantovano članovima 40 Ustava i članom 10 EKLjP-a.

(ii) Sud utvrđuje da su neosnovani navodi podnosioca da mu je povređeno pravo na jednakost pred zakonom odnosno pravo da ne bude diskriminisan koje je zagarantovano članom 24 Ustava, članom 14 EKLjP-a i članom 7. UDLjP-a.

(iii) Sud utvrđuje da su neosnovani navodi podnosioca da je pogrešnom utvrđenim činjeničnim stanjem i pogrešnim tumačenja zakona povređeno pravo podnosioca zahteva koje je zagarantovano članom 7 [Vrednosti] Ustava.

(iv) Sud utvrđuje da podnosilac zahteva nije obrazložio niti objasnio na koji način je došlo do povrede članova 21 i 22 Ustava, te su neosnovane tvrdnje podnosioca da je osporenom presudom povređeno pravo podnosioca zahteva koje je zagarantovano članom 21 i članom 22 Ustava.

140. Samim tim, i na osnovu onoga što je navedeno iznad, Sud, oslanjajući se na posebne karakteristike slučaja, predstavljene činjenice, pitanja koja su pokrenuta od strane podnosioca zahteva, obrazloženja Vrhovnog Suda, kao i na osnovu utemeljenih standarda i odgovarajućih principa u svojoj sudskoj praksi kao i u sudskoj praksi ESLjP-a, ne nalazi da je Presudom Vrhovnog Suda [A.A-U.ZH. br. 16.2019] od 10. oktobra 2019. godine došlo do povrede članova 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24 [Jednakost pred Zakonom], i 40 [Sloboda Izražavanja] Ustava Republike Kosovo, članova 10 [Sloboda Izražavanja] i 14 [Zabrana diskriminacije] Evropske Konvencije o Ljudskim Pravila kao i člana 7 Univerzalne Deklaracije o Ljudskim Pravima.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 46 i 48 Zakona i pravilom 59 (1) Poslovnika o radu, dana 22. jula 2020. godine;

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI, jednoglasno, zahtev neprihvatljivim;

II. DA UTVRDI, većinom glasova, da nije došlo do povrede članova 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 24 [Jednakost pred Zakonom], i 40 [Sloboda Izražavanja] Ustava Republike Kosovo, članova 10 [Sloboda Izražavanja] i 14 [Zabrana diskriminacije] Evropske Konvencije o Ljudskim Pravila kao i člana 7 Univerzalne Deklaracije o Ljudskim Pravima;

III. DA DOSTAVI ovu Presudu stranama;

IV. DA OBJAVI ovu Presudu u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

V. Ova Presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Radomir Laban

Arta Rama-Hajrizi